УДК 615.281.065(477.84)

Посохова К.А., Матюк Л.М., Вегера І.А.

ПОБІЧНІ РЕАКЦІЇ АНТИБАКТЕРІАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

kposokhova@gmail.com

Актуальність. Антибактеріальні препарати (АП), зокрема антибактеріальні антибіотики, все ще залишаються засобами, які допомагають ефективно лікувати численні захворювання, викликані мікроорганізмами. Разом з тим, кожен препарат цієї великої групи не позбавлений побічних реакцій (ПР), негативні наслідки яких іноді є тяжчими, порівняно з тим патологічним процесом, при якому ці ліки використовуються.

Мета. Встановлення спектру і частоти виникнення побічних реакцій антибактеріальних препаратів, які зареєстровано у 2019 році у закладах охорони здоров'я Тернопільської області.

Результати дослідження. Частка ПР АП серед усіх зареєстрованих ПР ЛЗ становила 27,7%. Серед них на 1-му місці за частотою були алергічні прояви – 44,6 %, у тому числі анафілактичний шок – 4,8 %, ангіоневротичний набряк – 18 %. Задишка, зниження артеріального тиску спостерігалися у 6,6 % випадків призначення АП. Необхідно зазначити, що у звітному році відбулося суттєве наростання епізодів тяжких алергічних реакцій. Зокрема, у 2018 р. анафілактичний шок зареєстровано лише в 1 випадку, ангіоневротичний набряк – 7,36 % від загальної кількості алергічних реакцій. Частота шкірних проявів алергії при застосуванні АП, навпаки, дещо зменшилась – 37,3 % випадків (у 2018 р. – 45,1 %). За спектром вони розподілились таким чином: папульозна висипка – 4,2 %, плямисто-еритематозна – 3 %, кропив'янка – 11,4 %, у 15,7 % випадків спостерігалось свербіння шкіри.

ПР з боку ЦНС та органів чуття зареєстровані у 28,9 % випадків ПР АП (переважно спостерігалися при тривалому використанні АП для лікування туберкульозу). Шум, дзвін у вухах та зниження слуху виникали у 7,8 %, запаморочення, порушення сну, настрою, депресія, головний біль, парестезії – у 18,7 % пацієнтів. Біль у суглобах, по ходу сухожилків, обмеження рухів у суглобах спостерігалися у 6,6 % випадків застосування фторхінолонів. Ознаки ураження нирок зареєстровано у 6 % пацієнтів. Порушення з боку шлунково-кишкового тракту (здебільшого при пероральному призначенні АП) спостерігались у 28,3 % випадків: нудота – 18,7 %, блювання – 11,4 %, діарея – 4,2 %, анорексія – 2,4 %, біль у животі – 4,8 %. Жовтушність шкіри та слизо-

вих, гіпербілірубінемія, підвищення трансаміназ крові зареєстровані у 3,6 % випадків застосування АП.

Найчастіше ПР викликали такі групи АП: фторхінолони – 19,3 %, цефалоспорини – 18,1 %, аміноглікозиди – 8,4 %, амінопеніциліни (зокрема, комбіновані з інгібіторами β-лактамаз) – 7,8 %, оксазолідинони – 3,6 %, макроліди – 1,8 %.

Висновки. 1. Володіння інформацією про побічні реакції антиінфекційних засобів необхідне для вчасного виявлення та попередження негативних наслідків їх застосування. 2. Зважаючи на те, що найчастіше при призначенні антиінфекційних препаратів реєструються прояви алергії, лікареві слід уважно збирати анамнез, пам'ятаючи при цьому про високу ймовірність розвитку перехресної алергії. 3. Для попередження побічних реакцій і ускладнень при застосуванні антибактеріальних засобів проводити роз'яснювальну роботу серед населення про недопустимість самолікування. 4. При проведенні семінарів-нарад у закладах охорони здоров'я звертати увагу лікарів на важливість подачі інформації не лише про побічну дію антиінфекційних агентів, але й про випадки відсутності їх ефективності, що дозволить частково робити висновки про тенденції наростання резистентності мікрооганізмів до препаратів, які використовуються у клінічній практиці.

УДК 615.849.11 : 611.018

Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О.

ВПЛИВ ІОНІЗУЮЧОГО ОПРОМІНЕННЯ НА РОЗВИТОК ВІЛЬНОРАДИКАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава,
poltavaonkolog@gmail.com

Під впливом іонізуючого випромінювання атоми і молекули живих клітин іонізуються, в результаті чого відбуваються складні фізико-хімічні процеси, які впливають на характер подальшої життєдіяльності людини. Як відомо, небезпеку для життєдіяльності клітини являє не тільки саме іонізуюче опромінення, яке викликає розриви ДНК, але і індуковане ним посилення процесів вільнорадикального окиснення ліпідів і біополімерів. Внаслідок цього виникають:

- онкогенні мутації, які стосуються генів факторів росту, рецепторів до них, генів які відповідають за репарацію ДНК при її ушкодженні (маркер: експресія мутованого гену p^{53});
- зниження активності імунної системи (маркери: порушення визрівання Т-кілерів, порушення функції антиген-